ΕΤΟΣ Α^ον ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 7
Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἀπριλίου κατὰ τὸν ἐν Νικαίᾳ Κανόνα (15 Ἀπριλίου ν. ἡ) 1928

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΕΥΤΑΞΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ
ΛΕΒΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ ΣΤΕΛΙΟΣ
ΨΑΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

«Στήκετε καὶ κρατεῖτε, τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι'ἐπιστολῆς ἡμῶν» (Θεσσαλονικεῖς Β΄. ἐπιστολῆς Κεφ. Β΄. στίχος 15.)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΑΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΜΕΡΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΠΟΡΙΔΗΣ

ΟΔΟΣ ΒΛΑΧΑΒΑ ΑΡΙΘ. 4
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Στίχος 1.— ***Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.***—Διὰ τῶν τριῶν τούτων βραχυτάτων προτάσεων, ὧν τὸ ἐν τῇ ἁπλότητι ὕψος τῆς ἐννοίας ἀπαράμιλλον περιγράφει ἀκριβέστατα καὶ βαθύτατα τὸν Λόγον ὡς προκόσμιον καὶ ὑπερκόσμιον ὄν, παρὰ τῷ Θεῷ Πατρὶ μένον, θείας οὐσίας καὶ φύσεως, ὡς Θεὸν τουτέστι τέλειον. Καὶ διὰ μὲν τῆς πρώτης προτάσεως ὁρίζεται χρονικῶς ὁ Λόγος ἐν σχέσει πρὸς τὴν κτίσιν, διὰ τῆς δευτέρας δείκνυται ἡ πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα σχέσις καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Πατρὸς διάκρισις τοῦ Λόγου, διὰ δὲ τῆς τρίτης ἀνακηρύσσεται ὁ Λόγος τέλειος Θεός.

Τὸ «ἐν ἀρχῇ,» συναπτόμενον μετὰ τοῦ «ἦν», σημαίνει, ὅτι ἐν τῷ ἀρχικῷ τούτῳ σημείῳ ὁ Λόγος ὑπῆρχεν ὄν αὐτοτελὲς καὶ ἀνυπόστατον καὶ ὅτι συνεπῶς εἶναι ὄν προκόσ-

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

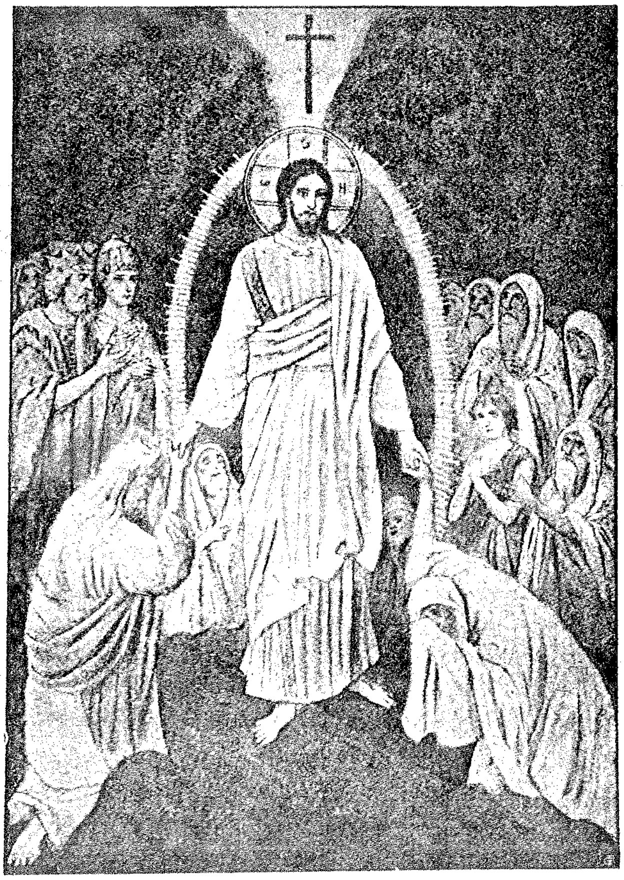

Ἡ εἰς Ἅδου κάθοδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Ἁγ. Προπατόρων ἐκ τῆς κολάσεως καὶ ἡ εἴσοδος Αὐτῶν εἰς τὸν Παράδεισον

(Παροιμίαι κ΄ 23) «πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι« (Ἰωάν. ιζ΄ 24) Ἐπειδὴ δὲ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρχε πλὴν τοῦ μόνου καὶ ἀϊδίου Θεοῦ, «τὸ ἐν ἀρχῇ» καταντᾷ ἰσοδύναμον τῷ ἀπ' αἰῶνος, ἀϊδίως (Α΄ ἐπιστ. Ἰωάν. α΄ 1). Ὁ παρατατικός: «ἦν», ἀντιτίθεται πρὸς τό: ἐποίησε, τῆς Γενέσεως, ὅπερ συναπτόμενον ἐκεῖ μετὰ τοῦ: «ἐν ἀρχῇ», σημαίνει τὴν ἐν τῷ ἀρχικῷ σημείῳ τοῦ χρόνου κλῆσιν τῆς ὕλης τοῦ σύμπαντος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ εἶναι. Ἐκ τῆς ἀντιθέσεως δὲ ταύτης τοῦ «ἦν» πρὸς τὸ «ἐποίησεν», οὐχὶ δὲ πρὸς τὸ ἐν τοῖς κατωτέρω στίχοις 3 καὶ 14 «ἐγένετο», γίνεται δῆλον, ὅτι καὶ μόνη ἡ πρώτη πρότασις: «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος», ἀποκρούει τὴν τῶν Ἀρειανῶν κακοδοξίαν: «ἦν ὅτε οὐκ ἦν».— Καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν (παράβαλε Ἰωάν. Κεφ. ς΄ 62 καὶ ιζ΄ 5). Εἶναι ἡ λύσις τῆς πρώτης ἀ-

ἐν ταύτῃ καὶ ἐν τῇ ἀμέσως ἑπομένῃ προτάσει, δίδει μεγάλην ἔμφασιν. Τὸ «ἦν» καὶ ἐνταῦθα ὑπαρκτικόν. Τὸ δὲ «πρὸς τὸν Θεόν», ὁρίζει σαφέστατα τὴν θέσιν τοῦ Λόγου ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ζητοῦντας νὰ εὕρωσιν αὐτόν. Ἐνταῦθα τε καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἰδίᾳ δὲ παρὰ τῷ αὐτῷ Εὐαγγελιστῇ καὶ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ, ὁ Θεὸς Πατὴρ καλεῖται ἁπλῶς Θεός, ὡς ἡ πηγαία θεότης, ἐν τῇ ὁποίᾳ δείκνυται ἡ ἑνότης τῶν τριῶν προσώπων τῆς ἁγίας Τριάδος κατά τε τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἐνέργειαν.— Καὶ «Θεὸς ἦν ὁ λόγος». Διὰ τῆς τρίτης ταύτης προτάσεως προσδιορίζεται ὁ Λόγος κατ᾽ οὐσίαν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς δύο προηγουμένας, ὅπου ἐν μὲν τῇ πρώτῃ προσδιορίζεται κατὰ χρόνον, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ κατὰ τρόπον. Τό: Θεός, καίτοι κατηγορούμενον τοῦ: λόγος προτάσσεται χάριν ἐμφάσεως. Ἐτέθη δὲ ἄνευ ἄρθρου τὸ κατηγορούμενον καὶ διότι τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις, ἀλλὰ καὶ διότι προσδιορίζεται οὐχὶ ἡ ὑπόθεσις, ἀλλ᾽ ἡ οὐσία, ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ Πατρός. Καὶ αὐτὸς δ᾽ ὁ Θεὸς Πατὴρ πλειστάκις ἀποκαλεῖται ἀνάρθρως: Θεός. ὡς λ. χ. ἐν τῷ 18 στίχῳ: «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε», ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ ὁ Λόγος ἐνάρθρως ὀνομάζεται ἀλλαχοῦ Θεός: «Οὗτος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς Θεός.» (Α΄. ἐπιστ. Ἰωάν. ε΄ 21). Διὰ τῶν τριῶν τούτων προτάσεων ἀποκρούονται αἱ τῶν αἱρετικῶν δοξασίαι καὶ συγχύσεις τῶν τε Ἀρειανῶν, τῶν Σαβελλιανῶν καὶ τῶν Σοκινιανῶν.

Στίχος 2 καὶ 3.— ***Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὅ γέγονεν.***—Ἐν τοῖς στίχοις τούτοις χαρακτηρίζεται ὁ Λόγος ὡς δημιουργὸς τοῦ παντός. Τό: «Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν», εἶναι σκόπιμος ἀνακεφαλαίωσις τοῦ προηγουμένου στίχου πρὸς ἀκριβῆ καὶ τελείαν διάκρισιν τοῦ Λόγου ἀπὸ τῶν κτισμάτων, ἰδίως δὲ ἀντίθεσις πρὸς τὰ ἐν τοῖς στίχοις 3 καὶ 4 λεγόμενα.— Πάντα. Ἡ λέξις αὕτη περιλαμβάνει πάντα τὰ ὄντα πνευματικὰ καὶ ὑλικά, σύμπαντα τουτέστι τὸν κόσμον, ἐξαιρουμένης μόνης τῆς ἀϊδίου καὶ τῆς τοῦ παντὸς δημιουργοῦ ἁγίας Τριάδος.— Δι᾽ αὐτοῦ. Ἡ πρόθεσις: διὰ σημαίνει ἐνταῦθα οὐχὶ τὸ ὄργανον ἢ τὴν ὑπηρετικὴν αἰτίαν, ἀλλὰ τὴν ἄμεσον ποιητικὴν αἰτίαν. Ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ εὕρηται καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὁσάκις γίνεται λόγος περὶ τῆς δι᾽ Υἱοῦ δημιουργίας καὶ ἀπολυτρώσεως, ταύτην δὲ τὴν σημασίαν ἔχει καθ᾽ ἑβραϊσμὸν καὶ ἡ πρόθεσις «ἐν» ἐν τῷ παραλλήλῳ χωρίῳ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου. «Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα,» (Κεφ. α΄ 16).— Πάντα δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο κτλ. Τὸ κλιμακωτὸν σχῆμα ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἐν τοῖς στιχ. 4, 5 καὶ 10 καθιστᾷ τὸν λόγον ζωηρότερον καὶ ἐντονώτερον. Διὰ τοῦ στίχου τούτου, ὡς καὶ διὰ τοῦ 14 ἐξαίρονται καὶ διακρίνονται ἀπ᾽ ἀλλήλων αἱ δύο μεγάλαι ἐποχαὶ τοῦ ἔργου τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐποχὴ τῆς παρὰ τῷ Πατρὶ ὑπάρξεως, ὅτε ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνσάρκου ἐπὶ τῆς γῆς οἰκονομίας, ὅτε τὸν φθαρέντα ἄνθρωπον ἀνεγέννησεν.— Ἐγένετο. Ἔλαβον τουτέστι ὕπαρξιν, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι προῆλθον· οὐχὶ δὲ ἐμορφώθησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν ἐξ ὕλης προϋπαρχούσης.— Καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὅ γέγονεν. Ἀντιθέτως παράλληλον πρὸς τὸ προηγούμενον ἡμιστίχιον, διασαφηνίζον τὸ ἐν ἐκείνῃ ῥηθέν, ἀποκλεῖον δ᾽ ὁριστικῶς πᾶσαν ἰδέαν προϋπάρξεως ὕλης. Διὰ τοῦ: ὅ γέγονεν, καθορίζεται ἐπακριβῶς ἡ ἔννοια τοῦ: πάντα. Ἰσοδυναμεῖ δὲ πρὸς τό: ὅπερ ἔχει λάβει ὑπόστασιν, μὴ ὂν πρότερον. Τὸ οὐδὲ ἓν ἐκφράζει ἐμφαντικώτερον, ὅ,τι καὶ τὸ οὐδέν.

Στίχος 4.— ***Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.*** Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου μέχρι τέλους τοῦ προλόγου περιγράφεται ὁ λόγος ὡς Σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων.—«Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν.» Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῆς πνευματικῆς αἰωνίου ζωῆς, ἣν ἐδωρήσατο ἐνανθρωπήσας ὁ Λόγος εἰς τοὺς νεκρωθέντας ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπους. Ἡ λέξις: ζωὴ τίθεται ἀορίστως, ἄνευ τουτέστι ἄρθρου, καθόσον ἀμέσως κατωτέρω ὁρίζεται: Καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἄρθρον: ἡ δεικτικὴν ἔννοιαν ἔχον, προσδιορίζει τὴν λέξιν: φῶς μετὰ μείζονος ἐμφάσεως.— Καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἡ, ἐν τῷ Θεῷ Λόγῳ ἐνυπάρχουσα, ἦτο τὸ ἀληθές, τὸ μόνον φῶς τῶν ἀνθρώπων. Μεταξὺ τῶν λέξεων ζωὴ καὶ φῶς βεβαίως οὐδεμία διάκρισις ὑφίσταται. Ἂν ζητηθῇ ὅμως διαφορά τις σύμφωνος πρὸς τὴν κυρίαν σημασίαν τῶν λέξεων τούτων, τότε ἡ μὲν λέξις ζωὴ θὰ νοηθῇ ὡς ἡ αἰτία ἡ δηλοῦσα τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν, ἡ δὲ λέξις φῶς, ὡς τὰ ἀποτελέσματα, ἡ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τελεία τουτέστι γνῶσις τοῦ Θεοῦ, τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως δὲ ὁ σωματικῶς ζῶν εὑρίσκεται ἐν τῷ αἰσθητῷ φωτί, ἐν ᾧ διὰ τὸν θάνατον δὲν ὑπάρχει τοῦτο, οὕτω καὶ ὁ ἐλθὼν εἰς κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ πνευματικῶς δηλ. ζῶν, ἀπολαύει τοῦ πνευματικοῦ φωτὸς τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, ἐν ᾧ ὁ ἐστερημένος τῆς τοιαύτης μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίας εὑρίσκεται ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ ἀγνοίᾳ.

Στίχος 5.— ***Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.*** Ἐνταῦθα σχετίζεται τὸ φῶς πρὸς τὸ σκότος καὶ ἐξαίρεται ἡ ὑπὸ τοῦ σκότους ἐκτίμησις αὐτοῦ. Φῶς καὶ ἐνταῦθα νοητέα ἡ διὰ τοῦ Κυρίου ἀποκάλυψις. Σκοτία δὲ περιληπτικῶς ὑπονοεῖ τοὺς μακρὰν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου εὑρισκομένους ἀνθρώπους. Τὴν σημασίαν ταύτην ἀλλαχοῦ ἔχει ἡ λέξις: κόσμος, ὅπως λ. χ. ἐν κεφ. γ΄ καὶ στίχ. 19 «ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς».—Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει. Ἡ πρόθεσις: ἐν, σημαίνει τὸ ἐν τῷ μέσῳ· ὁ δὲ ἐνεστώς: φαίνει δὲν εἶναι ἱστορικός, ἀλλ᾽ ἐκφράζει τὸ πάντοτε καὶ διαρκῶς γινόμενον, τὴν ἰδιότητα δηλ. τοῦ φωτὸς νὰ λάμπῃ καὶ νὰ φωτίζῃ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους. Ἡ δὲ ἔμφασις κεῖται εἰς τὸ ἐμπρόθετον: ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἰσουμένη τῷ: ἐν τῷ μέσῳ μάλιστα τοῦ σκότους, διότι ἰδιότης τοῦ τε πνευματικοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ φωτὸς εἶναι νὰ φωτίζῃ κυρίως ἐν τῷ σκότει.—Καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἀντίθεσις ἰσχυρά.—Καὶ ὅμως ἡ σκοτία δὲν παρεδέχθη αὐτό. Ὁ ἀόριστος: κατέλαβε, ἀποβλέπει εἰς τὸ ἐν τῷ παρελθόντι γενόμενον κατὰ τὴν ἐμφάνειαν τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ ἀποκλείῃ ὅμως καὶ τὸ ἐνεστὼς οὐδὲ καὶ τὸ μέλλον.

Στίχος 6.— ***Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.*** Ἀνεφάνη ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὀνόματι Ἰωάννης. Τὸ: ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ προσδιορίζει τὸ προφητικὸν τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἀξίωμα καὶ κῦρος.—Ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Ἑβραϊσμός,

ἀντὶ τοῦ ὀνόματι Ἰωάννης.—Ἰωάννης=παρὰ Θεοῦ δεδωρημένος, θεοδώρητος.

Στίχος 7.— ***Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.*** Ἦλθεν. Τοῦ ῥήματος τούτου πολλάκις ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ γίνεται χρῆσις ἐπὶ εἰδικῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστολῆς.— Εἰς μαρτυρίαν. Ὁ γενικὸς σκοπὸς τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀποστολῆς τοῦ Προδρόμου.— Ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Τελικὴ πρότασις, εἰδικεύουσα τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς— Ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς τοιαύτης ἀποστολῆς.

Στίχος 8.— ***Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.*** Ἐπειδὴ πολλοὶ εἶχον ἐκλάβει τὸν Ἰωάννην ὡς τὸν Χριστόν, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης διὰ τοῦ στίχου τούτου αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Βαπτιστοῦ.—Ἀλλ'ἵνα μαρτυρήσῃ κτλ. Νοητέον μετὰ τόν: ἀλλά, τὸ ῥῆμα:ἦλθεν,οὐχὶ δὲ τό:ἦν,ὡς φρονοῦσι τινές.

Στίχος 9.— ***Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.*** Τὸ ῥῆμα: ἦν συνδετικόν, ἔχον ὡς ὑποκείμενον μὲν τό: τοῦτο, νοούμενον ἐκ τοῦ ἀμέσως προηγουμένου στίχου ἢ καὶ ἐκ τοῦ 5 τοιούτου, μεθ' οὗ καὶ συνδέεται ὁ παρὼν στίχος, ὡς κατηγορούμενον δὲ τό: τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν.Διὰ τοῦ στίχου τούτου συνεχίζεται ἡ ἀπὸ τοῦ 5 στίχου διακοπεῖσα περιγραφὴ τοῦ Λόγου ὡς σωτῆρος, Τὸ ἀληθινὸν φῶς.= Τὸ μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ μόνον ἐξ ἑαυτοῦ ἔχον τὴν ἰδιότητα τοῦ φωτίζειν, τὸ αὐτόφως.— Ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.— Ἐξαίρεται ἐνταῦθα ἡ διακριτικὴ ἰδιότης τοῦ ἀληθινοῦ φωτός.= ὅπερ (φῶς) ὡς ὂν κατ' οὐσίαν φῶς, ἔχει τὴν ἰδιότητα τοῦ φωτίζειν διηνεκῶς πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἡ μετοχή: ἐρχόμενον εἶναι γένους ἀρσενικοῦ, ἀποδιδομένη εἰς τό: ἄνθρωπον, οὐχὶ δὲ οὐδετέρου ἀποδιδομένη εἰς τό: φῶς. Κεῖται δ' ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ γεννώμενον εἰς τὸν κόσμον, ἤτοι εἰς τὴν γῆν, διότι ταύτην τὴν σημασίαν ἔχει ἐνταῦθα συνεκδοχικῶς ἡ λέξις κόσμος, οὐχὶ δὲ τὴν τοῦ σύμπαντος.

Στίχος 10.— ***Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.*** Διὰ τοῦ στίχου τούτου μεταβαίνει ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τοῦ φωτὸς εἰς τὸν κομιστὴν αὐτοῦ, τὸν Λόγον τουτέστι, διότι ὑποκείμενον τῆς πρώτης πορτάσεως: ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, νοεῖται τό: οὗτος, δηλ. ὁ Λόγος. Ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο.— Ὑπομιμνήσκονται ἐνταῦθα, τὰ ἐν τῷ 3 στίχῳ ἀναφερόμενα. Μεγίστην ἔμφασιν ἔχουσιν ἐνταῦθα τὸ κλιμακωτὸν καὶ ἡ τριπλῆ ἐπανάληψις τῆς λέξεως: κόσμος, ἐπὶ τῆς συνεκδοχικῆς σημασίας τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Ὁ σύνδεσμος: καὶ ἔχει ἰσχυρὰν ἀντίθεσιν ὅπως ἐν τῷ 5 στίχῳ: «καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν».

Στίχος 11.— ***Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε. καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.*** Διὰ τῶν λέξεων: ἴδια, ἴδιοι ὑπονοοῦνται οἱ Ἰσραηλῖται «οἵτινες εἰσὶν Ἰσραηλῖται... ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα κλτ.» ὡς λέγει ὁ Παῦλος πρὸς Ρωμαίους. (Ἐπιστ. πρὸς Ρωμαίους κεφ. Θ' 4 καὶ 5. Μεταβαίνει διὰ τοῦ στίχου τούτου ἐκ τῶν γενικωτέρων εἰς τὰ μερικώτερα πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, ἐνυπάρχουσαν εἰς τὰς λέξεις: ἴδια, ἴδιοι. Εἰς τὸ ῥῆμα: ἦλθεν ἐξυπακούεται τό: σαρκωθείς. Τὸ δέ: οὐ παρέλαβον, ὃν ἐντονώτερον τῶν προηγουμένων: οὐ κατέλαβεν (Στ. 5) καὶ: οὐκ ἔγνω (Στ. 10), κεῖται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ οὐκ ἐδέχθησαν Αὐτὸν κατὰ τὴν ἁρμόζουσαν Αὐτῷ ἀξίαν καὶ τιμήν, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἐλέγχων τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισσαίους ἔλεγεν: «Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ... ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου... καὶ οὐκ ἠθελήσατε» (Ματθ· κγ' 37 καὶ Λουκ. ιγ' 34.)

Στίχος 12.— ***Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.*** Διὰ τῆς ἀντωνυμίας: ὅσοι, δείκνυται ἡ ἀντίθεσις πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ τὸν κόσμον. Περιλαμβάνονται δ' ἐν αὐτῷ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ εἰς Χρίστὸν πιστεύοντες. Εἶναι ἀξιοσημείωτος ἡ πρὸς ἔμφασιν ἀνακόλουθος χρῆσις τῆς ὀνομαστικῆς: ὅσοι, προερχομένης ἐκ τῆς ἀναλύσεως ἀναφορικῆς μετοχῆς. Τοιαύτας ἀνακολουθίας εὑρίσκομεν πολλαχοῦ ὡς λ. χ. παρὰ τῷ Εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ. «Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους... ὁμοιώσω αὐτὸν κτλ. (ζ' 24) «Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς.. ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας... ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ὑμῶν» (ι' 14 καὶ αὐτόθι στιχ. 32 καὶ 33.— Ἔλαβον Σημ. ὅ,τι καὶ τὸ παραλαμβάνειν=ὅσοι δὲ ἐδέχθησαν αὐτόν.— Ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν. Ἡ λέξις: ἐξουσία σημ. ἐνταῦθα τὸ δικαίωμα, οὐχὶ δὲ τὸ ἀξίωμα, ἢ τὴν δύναμιν, ἢ τὴν ἱκανότητα (παράβαλε Ἰωάννου ε' 27, ι' 18. ιζ' 2, ιθ' 11).— Τέκνα Θεοῦ γενέσθαι. Κατὰ φύσιν τέκνον Θεοῦ εἶναι ὁ Μονογενὴς Αὐτοῦ Υἱός, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ἀποκτήσῃ κατὰ χάριν ἀδελφοὺς καὶ προσαγάγῃ τούτους τέκνα εἰσποιητὰ τῷ Πατρὶ αὐτοῦ.— Τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ὁ μόνος ἀπαραίτητος ὅρος πρὸς υἱοθεσίαν, ὡς καὶ ὁ Παῦλος πρὸς Γαλάτας γράφων λέγει: «Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (γ' 26).— Εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τὸ ἐμπρόθετον τοῦτο δεικνύει ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως, τὸ συγκεφαλαιούμενον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεανθρώπου λυτρωτοῦ.

Στίχος 13.— ***Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.—***

Ἡ ἀντωνυμία: οἵ, ἀποδίδεται εἰς τό: τοῖς πιστεύουσιν, οὐχὶ δὲ εἰς τό: τέκνα τοῦ Θεοῦ, Τὰ τρία ἐμπρόθετα: ἐξ αἱμάτων, ἐκ θελήματος σαρκὸς καὶ θελήματος ἀνδρός, συμπληροῦντα τὸ ἓν τὸ ἄλλο, δηλοῦσι, τὸ μὲν πρῶτον τὴν ὕλην, τὰ δὲ ἄλλα δύο τὸ ποιητικὸν αἴτιον τῆς καθόλου φυσικῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ μὲν α' γενικώτερον τὸ δὲ δεύτερον εἰδικώτερον.— Ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.— Θεός, νοητέα ἡ ὅλη θεότης ἡ ἐργαζομένη εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου γέννησιν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον δι' οὗ συντελεῖται ἡ φυσικὴ γέννησις. Ἡ δ' ἔννοια τοῦ ὅλου στίχου αὕτη: Πάντες ὅσοι πιστεύσαντες εἰς τὸν Κύριον καὶ εἰς τὴν διδασκλίαν αὐτοῦ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὸ δικαίωμα νὰ υἱοθετηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὄντες πλέον τέκνα Θεοῦ, οὐδεμιᾶς μετέχουσι σαρκικῆς καὶ ἀνθρωπίνης γεννήσεως,δὲν εἶναι πλέον σαρκικὸν γέννημα, ἀλλὰ γέννημα πνευματικὸν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.

Στίχος 14.— ***Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός). πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.*** Ὁ σύνδεσμος: καὶ συνδετικός, συνδέων ταῦτα πρὸς τὰ ἀπὸ τοῦ 4 στίχου καὶ ἑξῆς ἀναφερόμενα. Ἐπειδὴ δὲ ὑποκείμενον τῶν δύο ἀμέσως προηγουμένων στίχων εἶναι διά-

φορον, κατ' ἀνάγκην ἐτέθη τό: ὁ Λόγος. Διὰ τοῦ στίχου τούτου λύεται ἡ ἀπορία, πῶς ὁ Λόγος, ἐν ᾧ ἦτο καθαρῶς πνευματικὸν ὄν, ἐνήργησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, εἰς ἄμεσον μετ' αὐτοῦ σχέσιν ἐλθών.— Σὰρξ ἐγένετο. Ἡ λέξις. σὰρξ ἐνταῦθα σημαίνει τὴν τελείαν τοῦ Λόγου ἐνανθρώπησιν, παριστῶσα τὴν ἕνωσιν τοῦ ἀπολύτου πνεύματος μετὰ τοῦ χοϊκοῦ καὶ φθαρτοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου. Τό: ἐγένετο δεικνύει σαφέστατα τὴν πραγματικὴν τοῦ Λόγου μεταβολήν: οὐχὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ὑπάρξει. Ἡ δ' ἀληθὴς ἔννοια τῆς ὅλης ἐκφράσεως: σὰρξ ἐγένετο εἶναι αὕτη: Ὁ Θεὸς λόγος, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, διαμένων ὅ ἦν, προσέλαβεν πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅ οὐκ ἦν, γενόμενος καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὡς ἦτο καὶ εἶναι τέλειος Θεός. οὕτω δὲ ἐγένετο ἐν αὐτῷ τελεία καὶ ἀπόλυτος ἕνωσις τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως. Τὴν πρὸς τὴν σάρκωσιν τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς ἁγίας Τριάδος σχέσιν τῶν δύο ἄλλων προσώπων ἄριστα ὁρίζων ὁ ἱερὸς Δαμασκηνὸς λέγει: «Κατ' οὐδένα κεκοινωνήκασι λόγον, εἰμὴ κατὰ εὐδοκίαν καὶ βούλησιν».— Καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν.— Διὰ τῆς προτάσεως ταύτης συμπληροῦται ἡ ἔννοια τῆς προηγουμένης. Διότι, ἐνῷ ἐκείνη ὁρίζει τό: τὶ ἐγένετο ὁ Λόγος, αὕτη ὁρίζει τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐγένετο τοῦτο. Τὸ ῥῆμα: ἐσκήνωσε, τοῦ ὁποίου μόνον ἐν τῇ Ἀποκαλύψει γίνεται χρῆσις: «Καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτοὺς» (Ἀποκάλ. ζ' 15, σκοπίμως ἐτέθη ἐνταῦθα, ἵνα δηλώσῃ τὴν διὰ τῆς παρασκευῆς τοῦ Λόγου τελείαν πλήρωσιν τῶν προρρήσεων περὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ κατασκηνώσεως τοῦ Θεοῦ, ἧς σύμβολον ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, ἀργότερον δὲ ὁ ναὸς καὶ δὴ τὸ ἄδυτον αὐτοῦ. Τό: ἐν ἡμῖν= ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων.— Καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ κτλ.— Διασάφησις τοῦ διὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως ὁριζομένου τρόπου, καθ' ὃν κατεσκήνωσεν.= Ἡμεῖς οἱ ἐκ τῆς ὁλότητος τῶν ἀνθρώπων ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔζησεν ὁ Λόγος σαρκωθείς, εἰς ἰδιαιτέραν πρὸς Αὐτὸν ἐλθόντες σχέσιν διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς δι' Αὐτοῦ ἐκλογῆς ἡμῶν ὡς μαθητῶν, Ἀποστόλων, φίλων καὶ μαρτύρων, ἡμεῖς λοιπὸν οἱ αὐτόπται εἴδομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπῆρχε δόξα ἔκτακτος, εἰς μόνον τὸν Μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἀνήκουσα. Ἡ λέξις, δόξα, ἐπὶ Θεοῦ λεγομένη, σημαίνει τὸ μεγαλεῖον Αὐτοῦ, ἤτοι τὰς ἀοράτους θείας Αὐτοῦ ἰδιότητας, τὴν παντοδυναμίαν, τὴν πανσοφίαν κλπ. Τὴν δόξαν δὲ ταύτην διακρίνων ἀπὸ πάσης ἄλλης δόξης ὁ Εὐαγγελιστὴς λέγει, ὅτι ἦτο ἡ δόξα ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός. Ὁρίζων δὲ τὸ ἐξαίρετον περιεχόμενον αὐτῆς, προστίθησι τό: πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Διότι ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια, τουτέστιν ἡ ἀποκάλυψις τῶν θείων ἀληθειῶν καὶ ἡ τέλεσις ὑπερφυσικῶν θαυμάτων ἦσαν αἱ κύριαι τῆς δόξης ταύτης ἀποκαλύψεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Στίχος 15.— ***Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων. Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσωμου ἐρχόμενος ἔμπροσθένμου γέγονεν· ὅτι πρῶτος μου ἦν.***— Ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ ὁ Εὐαγγελιστὴς ποιεῖται δευτέραν μνείαν τῆς μαρτυρίας τοῦ Βαπτιστοῦ περὶ τοῦ Λόγου, προσάγων πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ σχετικὸν μέρος ἐξ αὐτῆς, ἧς αὐτήκοος ἐγένετο καὶ ἥτις ζωηρὰν εἰς αὐτὸν εἶχεν ἐμποιήσει τὴν ἐντύπωσιν. Τὸ χωρίον τοῦτο ὁ Ζηγαβηνὸς ἑρμηνεύει ὡς ἑξῆς: «Εἰ καὶ μὴ ἐγὼ φησι δοκῶ τισιν ἀξιόπιστος ἀλλὰ πρὸ ἐμοῦ ὁ Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ, Ἰωάννης ἐκεῖνος, οὗ τὸ ὄνομα μέγα καὶ περιβόητον παρὰ πᾶσιν Ἰουδαίοις». Μεταχειρίζεται ὁ Εὐαγγελιστὴς τὸν παρακείμενον τοῦ κράζειν, διότι τοῦτο ὑποσημαίνει τὴν βαθυτάτην πεποίθησιν καὶ τὴν ἐνδόμυχον χαράν, μεθ' ἧς ὁ Βαπτιστὴς ἐπανελάμβανε τὴν περὶ τοῦ Λόγου μαρτυρίαν, ὡς ἥρμοζεν εἰς αὐτὸν ὡς πρόδρομον τοῦ Κυρίου. Ἡ μετοχή: λέγων σημαίνει, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς αὐτολεξεὶ προσάγει τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰωάννου, ὅστις ἰδὼν κατὰ πρῶτον τὸν Κύριον, εἶπεν ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: «Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσωμου ἐρχόμενος κτλ».—Ὁ ὀπίσωμου ἐρχόμενος, ἔμπροσθένμου γέγονεν· ὅτι πρῶτος μου ἦν. Διὰ τῶν τριῶν τούτων προτάσεων ὁρίζεται ὁ Κύριος ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Βαπτιστήν. Ἡ πρώτη: ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὁρίζει τὸν Κύριον κατὰ τὴν ὑστέραν αὐτοῦ ἐμφάνισιν ἐν τῷ ἰδίῳ ἔργῳ Ἡ δευτέρα: ἔμπροσθέν μου γέγονεν, κατὰ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ὡς Μεσσίου, οὗτινος ὁ Βαπτιστὴς προηγήθη ἁπλοῦς πρόδρομος. Ἡ δὲ τρίτη: ὅτι πρῶτός μου ἦν, αἰτιολογοῦσα τὴν δευτέραν, ὁρίζει τὸν Κύριον ὡς Θεὸν προαιώνιον ἐν σχέσει πρὸς τὸν Πρόδρομον, ὅστις εἶναι ἄνθρωπος.— Ὅτι πρῶτος μου ἦν. Τὸ ἐπίθετον: πρῶτος ἔχει ἐνταῦθα, ὅπως καὶ παρ' Ἕλλησιν ἐνίοτε, συγκριτικὴν σημασίαν. Ἡ δ' ἔννοια αὕτη: Ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ κατόπιν ἐμοῦ, ἔχει φθάσει πρὸ ἐμοῦ ὡς Θεάνθρωπος λυτρωτής, διότι πρὸ ἐμοῦ ὑπῆρχεν ὡς Θεός.

Στίχος 16— ***Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.*** Διὰ τοῦ: καὶ (ὅστις εἰς τὰ ἄριστα τῶν χειρογράφων ἐλλείπει, ὑπάρχοντος ἀντ' αὐτοῦ: ὅτι), αἰτιολογεῖ τὴν ἐν τῷ 14 στίχῳ σειρὰν τοῦ λόγου, ἥτις διεκόπη διὰ τῆς παρενθέσεως τῆς μαρτυρίας τοῦ Βαπτιστοῦ. Μὴ ἀρκούμενος τουτέστιν ὁ Εὐαγγελιστὴς εἰς μό-

Ὁ ἄγγελος ἐβόα τῇ κεχαριτωμένῃ, ἁγνὴ παρθένε χαῖρε καὶ πάλιν ἐρῶ χαῖρε. ὁ σὸς υἱὸς ἀνέστη τριήμερος ἐκ τάφου. Φωτίζου φωτίζου ἡ νέα Ἱερουσαλήμ, ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ Σὲ ἀνέτειλε. Χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου Σιών. Σὺ δὲ ἁγνή, τέρπου Θεοτόκε, ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου Σου.

νην τοῦ Βαπτιστοῦ τὴν μαρτυρίαν, προσάγει καὶ ἑτέραν ἐπικύρωσιν ἐξ αὐτοῦ.—Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ. Ἡ λέξις: πλήρωμα ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν προηγουμένην φράσιν πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας, σημαίνει τὰ ἔξοχα χαρίσματα, ὧν ἦτο πλήρης ὁ σαρκωθεὶς Λόγος.— Ἡμεῖς πάντες= τὸ πλήρωμα τῶν πιστῶν, οἷς ἐπιδαψίλευσε καὶ ἐπιδαψιλεύει ὁ Κύριος τὰ χαρίσματα αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ ἡμεῖς οἱ Ἀπόστολοι, οἵτινες ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ— Ἐλάβομεν.-- Ἄνευ ἀντικειμένου, διότι οἱ πιστοὶ ἔλαβον καὶ λαμβάνουσι οὐχὶ τὸ πλήρωμα, ἀλλ' ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Κυρίου, οὗτινος τὰ χαρίσματα εἰσὶν ἀνεξάντλητα, περισσότερα δὲ ὅσων χρήζει ἡ ἀνθρωπότης — Καί χάριν ἀντὶ χάριτος. Ἡ φράσις αὕτη ἐπεξηγοῦσα τὴν προηγουμένην: ἐκ τοῦ πληρώματος, δηλοῖ τὸ κυριώτερον ἐκ τῶν χαρισμάτων, οὗτινος μετέχουσιν οἱ πιστοὶ, τὴν χάριν τουτέστιν, ἥτις περιλαμβάνει τὰς διαφόρους ἀπὸ τοῦ Κυρίου δωρεὰς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Στίχος 17.—*Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καί ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.*—Διὰ τῶν ῥημάτων: ἐδόθη καὶ ἐγένετο, δείκνυται ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς οἰκονομίας τῆς διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῆς διὰ τοῦ Κυρίου. Ὁ νόμος τουτέστιν ἐδόθη μὲν παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωϋσέως ὡς διακόνου, ἀλλ' ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια ἔλαβον ὕπαρξιν διὰ τοῦ Κυρίου, ὡς ἀμέσου αἰτίας.

Ὁ νόμος, ὁ εἰς τοὺς Ἑβραίους μόνους διὰ τοῦ Μωϋσέως δοθείς, ὁ ἐν λιθίναις πλαξὶ γεγραμμένος, ἦτο σκιὰ μόνον τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διότι δὲν ἐγνώριζεν τὸν Τριαδικὸν Θεόν, ἀλλὰ περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν περὶ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ πίστιν τῶν Πατριαρχῶν καὶ διὰ τοῦτο ἦν ἀτελής. Ἐγίνετο ὅμως παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν, ὅστις ἐδωρήσατο τοῖς ἀνθρώποις τὴν χάριν, ἤτοι τὴν δύναμιν πρὸς ἀναγέννησιν, δικαίωσιν καὶ μακαριότητα καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἤτοι τὴν γνῶσιν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς σχέσεως Αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Αἱ λέξεις: χάρις καὶ ἀλήθεια περιλαμβάνουσι τουτέστιν ὁλόκληρον τὴν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησου Χριστοῦ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων θείαν οἰκονομίαν, ἧς δύο εἰσὶν αἱ κυριώτεραι ἐπόψεις, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια. Χάρις μέν, διότι δωρεὰν παρέχει τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὴν δύναμιν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς υἱοθεσίας, συντελουμένην διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ πάσης προηγουμένης ἐνοχῆς καὶ διὰ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίας. Ἀλήθεια δέ, διότι ἐν ταύτῃ κυρίως περιέχεται ἡ πλήρης καὶ τελεία περὶ Θεοῦ ἀποκάλυψις, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος κατανοεῖ ἀκριβῶς τὴν σχέσιν, ἣν πρὸς τὸν Ποιητὴν καὶ Πλάστην αὐτοῦ ἔχει.

Κ. Α. ΨΑΧΟΣ

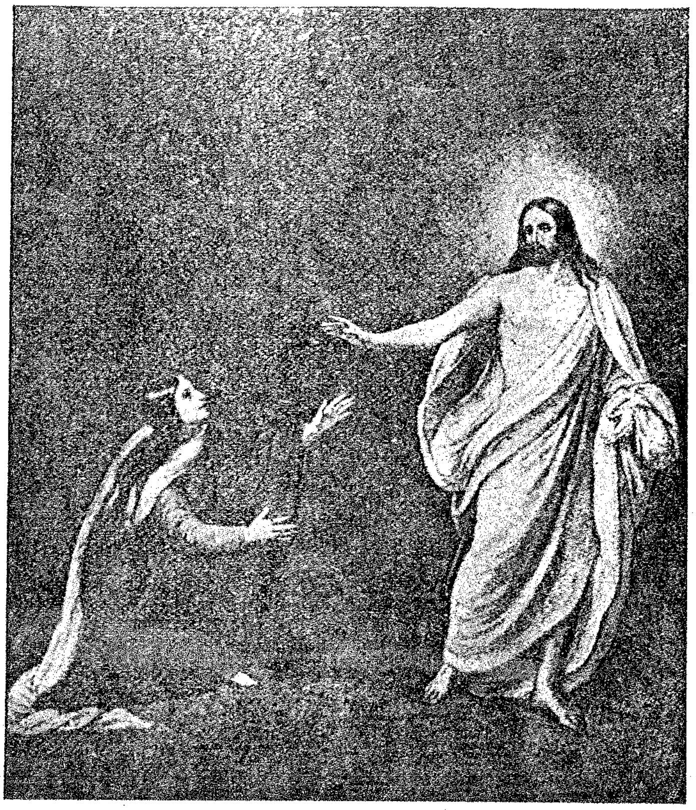

Μαρία.... μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΠΑΤΡΙΟΝ
ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ. – ***Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Τίτου τοῦ θαυματουργοῦ.***

Οὗτος ὁ μακάριος καὶ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Τίτος ἀγαπήσας τὸν Θεὸν ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας,ὑπῆγεν εἰςκοινόβιον καὶ καὶ ἔγινε μοναχός, καὶ τόσον ἐπρόκοψεν εἰς τὴν ὑπακοὴν καὶ ταπείνωσιν, ὥστε ὑπερέβη ὄχι μόνον τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ κοινοβίου ἐκείνου ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς μοναχοὺς ἐκείνου τοῦ καιροῦ. Ἔγεινε καὶ ἡγούμενος καὶ ποιμὴν τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ. καὶ ἀγάπην καὶ πραότητα καὶ συμπάθειαν εἶχεν ὁ τρισόλβιος εἰς τὸ ποίμνιόν του ὅσην ουδεὶς ἄλλος ὅμοιος αὐτοῦ. Ἐφυλάχθη δὲ καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας, ὡς ἄγγελος Θεοῦ, διὰ τοῦτο ἠξιώθη νὰ γίνῃ καὶ θαυματουργός. Οὕτω λοιπὸν ζήσας, καὶ ἀφήσας τοὺς μαθητὰς καὶ συνασκητὰς του εἰκόνα ἔμψυχον τῆς ἀρετῆς του καὶ ἀσκητικῆς πολιτείας, ἀπῆλθεν πρὸς Κύριον.

ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ. – ***Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Νικήτα, ἡγουμένου μονῆς τοῦ Μηδικίου.***

Οὗτος ὁ ὅσιος ἀγαπήσας ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας τὴν ἐγκράτειαν, ἀνεχώρισεν ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ ἀπελθὼν ἐκάθισεν εἰς τὴν ἡσυχίαν, ὅπου εἰργάζετο πᾶσαν ἀρετήν· ἐκ τούτων ὑψώθη καὶ ἔγινε μέγας καὶ περιβόητος. Καὶ ἐπειδὴ ἐκυβερνᾶτο μὲ τὴν τοῦ λόγου διάκρισιν, ἔγινεν καὶ οἰκονόμος ψυχῶν καὶ πιστὸς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ· διωχθεὶς δὲ ἀπὸ τὸ ποίμνιόν του παρὰ τῶν εἰκονομάχων, ὡς προσκυνητὴς τῶν θείων καὶ ἁγίων εἰκόνων, κατεδικάσθη εἰς πικρὰς ἐξορίας. Εὐχαριστῶν δὲ εἰς ὅλας τὰς κακοπαθείας, ὅσας ἐδοκίμασε διὰ τὰς θείας εἰκόνας, ἐδείχθη δόκιμος ἀγωνιστής, καὶ ἤλεγξεν μὲ τὴν ψυχοβλαβῆ αἵρεσιν τῶν θεομάχων, μὲ τὰς διδασκαλίας του δὲ καὶ τὰς παρακινήσεις του ἔκαμε πολλοὺς νὰ μαρτυρήσωσι διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ὅθεν καὶ διπλᾶς τὰς λαμπάδας ἀνάψας, τῆς ὁμολογίας δηλαδὴ καὶ τῆς ἀσκήσεως, διπλοῦς καὶ τοὺς στεφάνους ἐκ χειρὸς Κυρίου ἐδέχθη, πρὸς τὸν ὁποῖον μεταστάς, ἀνεπαύθη.

ΤΡΙΤΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.— ***Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γεωργίου τοῦ ἐν ὄρει Μαλεῷ καὶ μνήμης τῶν Ἁγίων Μαρτύρων Θεοδούλου καὶ Ἀγαθόποδος.***

Ἀπὸ τούτους τοὺς δύο μάρτυρας ὁ μὲν Θεόδουλος ἦτο νεώτερος, ὁ δὲ Ἀγαθόπους γέρων κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἀμφότεροι δὲ κατήγοντο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην Διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν παρεστάθησαν εἰς τὸν ἄρχοντα Φαυστῖνον, καὶ μὴ πεισθέντες νὰ ἀρνηθῶσιν τὸν Χριστόν, ἀλλὰ φυλάττοντες τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ἀσάλευτον, ἐρρίφθησαν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης καὶ οὕτως ἐτελειώθησαν, καὶ ἔλαβον οἱ ἀοίδιμοι τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Πρὸ δὲ τῆς τελειώσεώς των ἐδηλώθη εἰς αὐτοὺς δι᾽ ἀποκαλύψεως ὅ,τι ἔμελον νὰ πάθωσι, διότι ἐφάνη εἰς αὐτοὺς καθ᾽ ὕπνον, ὅτι ἐμβῆκαν εἰς πλοῖον καὶ ἔπλεον· ἔπειτα γενομένης τρικυμίας ἐσχίσθη τὸ πλοῖον εἰς δύο, καὶ ὅλοι μὲν ἐπνίγησαν, αὐτοὶ δὲ μόνοι σωθέντες ἀπὸ τὴν τρικυμίαν, ἀνέβησαν εἰς ἓν βουνόν, τοῦ ὁποίου τὸ μῆκος ἔφθανεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ. Ἐδήλονεν δὲ τὸ ὅραμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπαθον ὕστερον εἰς τὴν θάλασαν. καὶ τὴν ἄνοδον αὐτῶν ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τοὺς οὐρανούς. Τοῦτο τὸ ἴδιον ἐφανερώαἰνιγματωδῶς εἰς τὸν ἅγιον Θεόδουλον πρὸ τοῦ νὰ πιασθῇ εἰς τὸ μαρτύριον, διὰ μέσου ἑνὸς δακτυλιδίου ἐφάνει δηλαδὴ εἰς αὐτόν, ὅτι ἔβλεπεν εἰς τὴν χεῖράν του ἓν δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε τὸν ἀρραβῶνα τοῦ μαρτυρίου. ὅπερ ἔμελλεν νὰ τελειώσῃ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.— ***Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλαυδιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ τῆς Ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Θεοδώρας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.***

Αὕτη ἡ ὁσία Θεοδώρα, ἐπειδὴ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἠγάπησεν τὸν Χριστόν, διὰ τοῦτο ἠρνήθη τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, καὶ πορευθεῖσα εἰς κοινόβειον ἔγεινεν Μοναχή. Ὅθεν ἀγωνισθεῖσα, κατόρθωσεν ὅλας τὰς ἀρετάς. Τόσην δὲ ὑπερβολικὴν ὑπακοὴν καὶ τιμὴν προσέφερεν ἡ μακάρια εἰς ὅλας τὰς ἀδελφάς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν προεστῶσαν ἡγουμένην, ὥστε καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐδείχθη αὐτὴ ὡς ἂν ἦτο ζωντανή. Ὅθεν ἐπειδὴ ἐφύλαξε τὴν ζωήν της καθαρὰν καὶ ἀκηλίδοτον, διὰ τοῦτο ἀφῆκεν ἑαυτὴν εἰς τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς τοῦ μοναστηρίου στήλην ζωντανήν, καὶ παράδειγμα ἔμψυχον τῆς ἀρετῆς. Μετὰ ὀλίγον δὲ καιρὸν ἀφ οὗ ἀπέθανεν ἡ Θεοδώρα ἀπέθανε καὶ ἡ ἡγουμένη, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ ἔζησε μὲ καθαρὰν καὶ πνευματικὴν ζωήν. Διὰ τοῦτο ἔγεινεν πολλὴ συρροὴ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν ἐνταφιασμόν της, καὶ ἀρχόντων ὀνομαστῶν. Ὅτε λοιπὸν συνῆλθεν πλῆθος μοναχῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἠνοίχθη ὁ τάφος, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο τὸ λείψανον τῆς ὁσίας ταύτης Θεοδώρας πρὸ χρόνων πολλῶν, διὰ τὰ τεθῇ εἰς αὐτὸν καὶ τὸ λείψανον τῆς ἡγουμένης. Τότε λοιπὸν ἔγινεν ἓν θαῦμα ἐξαίσιον, τὸ ὁποῖον φέρει μὲν ἔκπληξιν εἰς τοὺς βλέποντας φέρει δὲ καὶ κατάνυξιν εἰς τοὺς ἀκούοντας. Ὁ τόπος ἐν ᾧ εὑρίσκετο ὁ τάφος τῆς ὁσίας ἦτο ὑψηλὸς καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ βλέπωσι μέσα ὅλοι οἱ προεστῶτες εἰς αὐτόν. Ὅθεν καθ᾽ ὃν καιρὸν ἔβαλον τὸ λείψανον τῆς ἡγουμένης μέσα εἰς τὸν τάφον, τότε ὢ τοῦ θαύματος! εἶδον ὅλοι οἱ παρεστῶτες, ὅτι ἡ πρὸ πολλοῦ νεκρὰ Θεοδώρα, ὡς νὰ ἦτο ζωντανή, ἐσφιγξε καὶ περιέστειλεν ἑαυτὴν εἰς ἓν μέρος τοῦ τάφου, καὶ ἔδωκε τόπον διὰ νὰ ἐνταφιασθῇ ἡ πνευματικὴ της μήτηρ. Τοῦτο τὸ ἐξαίσιον θαῦμα βλέποντες ὅλοι οἱ παρευρεθέντες, ἐφώναζον ὁμοφώνως, τό, Κύριε ἐλέησον. Ἀπὸ τότε δὲ καὶ ἕως σήμερον· πολλὰ σημεῖα ἐποίησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς ὁσίας ταύτης Θεοδώρας, δαιμονισμένους ἠλευθέρωσε, τυφλοὺς ὠμμάτωσε, καὶ ἀσθενεῖς ἀναριθμήτους ὑγιεῖς ἐποίησεν.

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.— ***Μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐτυχίου Πατριάρχου Κων]πόλεως.***

Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Εὐτύχιος ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου ἐν ἔτει φλ (530), καταγόμενος μὲν ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς Φρυγίας, ἀπὸ χωρίον ὀνομαζόμενον θεία Κώμη· ἀνατραφεὶς δὲ πλησίον εἰς τὸν Πρεσβύτερον Ἡσύχιον, (ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν πάππος τοῦ ἁγίου, διὰ δὲ τὴν θεοφιλίαν του ἠξιώθη παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ κάμνῃ θαύματα)ἐβαπτίσθη παρ᾽αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Αὐγουστουπόλεως εἰς τὴν ὁποίαν ἐτέλει τὴν θεία λειτουγίαν ὁ ῥηθεὶς πάππος καὶ ἦτο σκευοφύλαξ τῆςἐκκλησίας ἐκείνης. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἅγιος οὗτος ἐμελέτησεν τὰ ἱερὰ λόγια, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ βάθος τῆς γνώσεως τῶν Γραφῶν, τούτου χάριν ἐκαλέσθη ἀπὸ τὸν τότε ἐπίσκοπον τῆς Ἀμασείας, καὶ παρ αὐτοῦ ἐκουρεύθη τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐν τῷ ναῷ τῆς κυρίας Θεοτόκου τῷ εὑρισκομένῳ εἰς τόπον λεγόμενον τοῦ Οὐρβικίου. Ἔπειτα χειροτονηθεὶς Πρεσβύτερος, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ ἐν Ἀμασείᾳ συστηθὲν μοναστήριον ἀπὸ τὸν Μελέτιον καὶ Σέλευκεν τοὺς ἀρχιερεῖς, γίνεται εἰς αὐτὸ μοναχός, εἶτα καὶ Ἀρχιμανδρίτης καθίσταται,

Ὅτε δὲ ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ πέμπτη Σύνοδος συνεκροτεῖτο ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐν ἔτι φνγ΄ (553), καὶ ἐκαλοῦντο εἰς αὐτὴν ὅλοι οἱ ἁπανταχοῦ εὑρισκόμενοι Ἀρχιερεῖς· τότε, ἐπειδὴ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασείας δὲν ἐδύνατο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Σύνοδον διὰ τινα ἀσθένειαν συμβᾶσαν εἰς αὐτὸν ἐστάλη ὁ μακάριος οὗτος Εὐτύχιος, διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν

τόπον τοῦ Ἀμασείας εἰς τὴν Σύνοδον. Ἐλθὼν λοιπὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ θεῖος Εὐτύχιος, ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐκεῖ νὰ καταλάβωσι μὲ τὴν δοκιμὴν τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν του καὶ ἐφάνη λαμπρὸς μὲ τὰς σοφὰς ἀντιρρήσεις καὶ ἀποκρίσεις ὅσας ἔκαμε κατὰ τῶν αἱρετικῶν, δείξας ἀπὸ τὰς θείας γραφάς, ὅτι οἱ τότε αἱρετικοί, (ὁποῖοι ἦσαν Ἄνθιμος ὁ Τραπεζούντιος ὁ φρονῶν τὰ τοῦ Εὐτυχοῦς δυσσεβῆ φρονήματα, καὶ Σεβῆρος, καὶ Πέτρος ὁ Ἀπαμείας, καὶ καὶ Ζωόρας, καὶ ἀφίνω τὸν Ὠριγένη καὶ Δίδυμον καὶ Εὐάγριον τοὺς παλαιοὺς αἱρετικούς, τοὺς ὁποίους ἀνεθεμάτισε ἡ Σύνοδος, ὁμοῦ μὲ τὰ συγγράμματα αὐτῶν) ἀπέδειξε, λέγω, ὅτι οἱ ῥηθέντες αἱρετικοὶ πρέπει νὰ ἀναθεματισθῶσι. Ὅθεν ἐκ ἐκ τούτου ἐκίνησεν ὁ Ἅγιος τοὺς Κωνσταντινουπολίτας καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν βασιλέα Ἰουστινιανὸν εἰς τὸ νὰ τὸν ἀγαπήσωσι τόσον, ὥστε καὶ ὁ τότε πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶς εἶπεν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ διάδοχός του. Διὰ τοῦτο ἀφ' οὗ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐξεδήμησεν πρὸς Κύριον ὁ Μηνᾶς, ἐκάλεσεν τὸν ἅγιον τοῦτον Εὐτύχιον ἀπὸ τὴν Ἀμάσειαν ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανός, καὶ μὲ τὴν ψῆφον τῶν ἀρχιερέων καὶ ὅλου τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλης τῆς πόλεως, ἀνέδειξεν αὐτὸν Πατριάρχην τῆς λαμπρᾶς Κωνσταντινουπόλεως.

Μετὰ ταῦτα ὁ τῶν ζιζανίων σπορεὺς διάβολος, μὴ ὑποφέρων νὰ βλέπῃ τὴν εὐστάθειαν καὶ εἰρήνην τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἠθέλησε νὰ τὴν συγχύσῃ μὲ σαθρὰ δόγματα. Ὅθεν ἔπεισε τινὰς νὰ λέγωσιν ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου προσληφθεῖσα σὰρξ παρὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου ἦτο πρὸ τοῦ πάθους ἄφθαρτος. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ κακόδοξον φρόνημα ἔπεσε καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς, τὸν ὁποῖον ἐπειδὴ ὁ ἅγιος ἤλεγξε διὰ τοῦτο ἐξωρίσθη παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀμάσειαν, (ἀφ οὗ ἐπατριάρχευσε δώδεκα χρόνους, μῆνας τέσσαρας, καὶ ἡμέρας δεκατρεῖς) καὶ ἔγεινεν ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχης ὁ ἀπὸ σχολαστικῶν Ἰωάννης. Ἐλθὼν δὲ ὁ ἅγιος εἰς τὸ ἐν Ἀμασείᾳ παλαιόν του μοναστήριον, ἠκολούθει πάλιν τὴν προτέραν του ἄσκησιν, καὶ πολὰς ἐκεῖ θαυματουργίας ἐποίησεν· ἀφ οὗ παρῆλθον δώδεκα χρόνοι εἰς τὴν ἐξορίαν, πάλιν ἀνεκλήθη ὁ ὅσιος καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἔτει φοϛ' (576), δηλαδὴ ἀφ οὗ ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπέθανεν, καὶ ἀφ οὗ ἔγειναν βασιλεῖς ὁ Ἰουστῖνος ἐν ἔτει φξέ(565), καὶ ὁ Τιβέριος ἐν ἔτει φος' (576), ἀξιωθεὶς δὲ ὁ ἅγιος λαμπρᾶς ὑποδοχῆς καὶ δεξιώσεως ἀπὸ ὅλους τοὺς πρώτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε ἐπανεγύρισε, καὶ καταπαύσας διὰ προσευχῆς του τὴν λοιμικὴν ἀσθένειαν, ἥτις τότε ἐμάστιζε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐθανάτωνεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ κυβερνήσας ἐπὶ τοῦ θρόνου χρόνους εἴκοσι τέσσαρας καὶ μῆνας ἓξ μετὰ τὴν ἐπάνοδον, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν. Οὗτος ὁ ἅγιος προεῖπε μὲν εἰς τὸν Τιβέριον, ὅτι θὰ γίνῃ βασιλεύς· ἐλθὼν δὲ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, προεῖπεν εἰς αὐτὸν καὶ ὅτι μέλλει νὰ τελετήσῃ· τὰ ὁποῖα καὶ ἔγειναν διὰ τῶν ἔργων, ἐπειδὴ μετὰ τέσσαρας μῆνας τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου ἀπέθανεν ὁ Τιβέριος. Κατετέθη δὲ τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Εὐτυχίου ὑπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ὅπου εὑρίσκοντο καὶ τὰ ἅγια λείψανα Ἀνδρέου καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων· τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—*Μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλιοπίου.*

Οὗτος ὁ ἅγιος μάρτυς Καλλιόπιος ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Μαξιμιανοῦ ἐν ἔτι σηδ'(294), υἱὸς μὲν Θεοκλείας ἡ ὁποία ἦτο διδαγμένη τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν, καταγόμενος δὲ ἀπὸ τὴν Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἀνατραφεὶς λοιπὸν εὐσεβῶς παρὰ τῆς μητρός του ἐμελέτησε τὰς θείας Γραφὰς ὅτε δὲ ἐκινήθη ὁ κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμὸς ὑπὸ τοῦ Μαξιμιανοῦ, τότε καὶ οὗτος ὁ γενναῖος ἀγωνιστὴς δυναμώσας τὸν ἑαυτόν του, καὶ πρὸς τούτοις λαβὼν συμβουλὰς ἀπὸ τὴν μητέρα του νὰ ἀποθάνῃ διὰ Χριστὸν μὲ μαρτύριον, οὕτω αὐτόκλητος ὑπῆγε πρὸς τὸν ἡγεμόνα Μάξιμον, ὁ ὁποῖος διέτριβε κατὰ τὴν ἐν τῇ Γαλατίᾳ εὑρισκομένην Πομπηϊούπολιν (ἡ ὁποία ὠνομάσθη οὕτω ἀπὸ τὸν μέγαν Πομπήϊον, τὸν νικήσαντα τὸν Μιθριδάτην τριγύρω εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, ἥτις παλαιὰ ὠνομάζετο Εὐπατορία) καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἀνακηρύξας δένεται ὀπίσω τὰς χεῖρας, καὶ δέρνεται μὲ μόλυβδον· ἔπειτα τανύεται ἐπάνω εἰς τροχὸν καὶ ὑποκάτωθεν καίεται μὲ φωτίαν. Ἐλθὼν ὅμως Ἄγγελος Κυρίου, ἐσταμάτησε τὸν τροχὸν καὶ τὴν πυρὰν ἐψύχρανεν, ἐπειδὴ δὲ ἐσπαράχθησαν ὅλα τὰ μέλη τοῦ μάρτυρος, καὶ ἐκ τούτου ἐφαίνετο ἄσχημος εἰς τοὺς βλέποντας, διὰ τοῦτο ἐρρίφθη εἰς φυλακήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐλθοῦσα ἡ μήτηρ του, ἐσφόγγιζε τὰ αἵματα, ὅσα ἔτρεχον ἀπὸ τὰς πληγὰς τοῦ παμφιλάτου υἱοῦ της. Ὅθεν διαμοιράσασα εἰς τοὺς πτωχοὺς τὴν περιουσίαν της καὶ ἐλευθερώσασα τοὺς δούλους καὶ τὰς ὑπηρετρίας της, οἵτιτες ὅλοι ἦσαν πεντακόσιοι πεντήκοντα, ἐσυντρόφευε τὸν υἱόν της εἰς τὴν φυλακήν, καὶ συνέψαλλεν τῷ Θεῷ μετ' αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ φῶς οὐράνιον ἔλαμψεν εἰς τὴν φυλακὴν κατὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ φωνὴ ἦλθεν ἄνωθεν' ἡ ὁποία ἐμακάριζε καὶ ἐπῄνει τὴν παρρησίαν καὶ ὁμολογίαν τοῦ μάρτυρος, ἐκ τούτου περισσότερον ἐνεδυναμώθη ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητὴς εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ μαρτυρίου,

Τέλος πάντων, ἐπειδὴ ὁ μάρτυς ἔμενεν ἀμετάθετος εἰς τὴν τοῦ Χροστοῦ ὁμολογίαν, κατεδικάσθη νὰ σταυρωθῇ. Ἐσυγκοινώνει δὲ ὁ μακάριος μὲ τὰ δεσποτικὰ πάθη καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου, ὄχι μόνον κατὰ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου (διότι καθὼς ὁ Κύριος ὑπέμεινεν πάθη καὶ σταυρόν, οὕτως ὑπέμεινεν αὐτὰ καὶ ὁ ἀοίδιμος Καλλιόπιος), ἀλλ' ἀκόμη καὶ κατὰ τὸν καιρόν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἔμελλεν νὰ σταυρωθῇ, διότι ὅτε ἔγεινεν ἡ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀπόφασις ἦτο μεγάλη Πέμπτη, ὅτε καὶ ἑορτάζομεν τὰ φρικτὰ τοῦ Κυρίου παθήματα· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ παρεκάλεσε τοὺς διώκτας νὰ μὴ θανατώσωσι μὲ ἄλλον θάνατον τὸν υἱόν της, παρὰ μὲ σταυρόν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς πέντε χρυσᾶ νομίσματα, Ἐσταυρώθη λοιπὸν ὁ ἅγιος κατακέφαλα, καὶ ὅτε ἦλθεν ἡ τρίτη ὥρα τῆς μεγάλης Παρασκευῆς, τότε ὁ τοῦ Χριστοῦ ποθεινότατος μάρτυς παρέδωκεν τὸ πνεῦμα Ἀφ' οὗ δὲ κατέβασαν τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος ἀπὸ τὸν σταυρὸν ἐχύθη ἡ φιλόπαις μήτηρ καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸν ἀγαπητόν της υἱόν, ἔχουσα δὲ αὐτὸν εἰς ἀγκάλας της ἐλειποθύμησε, καὶ παρέδωκε καὶ αὐτὴ τὴν ψυχήν της εἰς χεῖρας Θεοῦ· καὶ οὕτως ἐνεταφιάσθη ἡ φιλτάτη μήτηρ μετὰ τοῦ φιλτάτου υἱοῦ ἀπὸ ἄνδρας εὐσεβεῖς καὶ πιστούς.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—***Μνήμη τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἀγάβου, Φλέγοντος, Ρούφου καὶ Ἀσυγκρίτου.***

Ἀπὸ τούτους τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους ὁ μὲν Ἄγαβος ἦτον ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς εἰς τὰς Πράξεις τῶν ἀποστόλων, ὁ ὁποῖος λαβὼν τὴν ζώνην τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἔδεσεν αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ ἐπροεφήτευσε περὶ αὐτοῦ ταῦτα, «Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας Ἐθνῶν.» (Πράξ. κά. 11.) αὕτη δὲ ἡ προφητεία του ἐπληρώθη ἐπὶ τῶν ἔργων, διότι ὄχι μόνο ἔδεσαν τὸν Παῦλον οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ καὶ ἐπεχείρησαν νὰ τὸν θανατώσωσιν. Οὗτος λοιπὸν κηρύξας Εὐαγγέλιον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς οἰκουμένης, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκληρώθη, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Ὁ δὲ Ροῦφος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ λέγων, «Ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.» (Ρωμ. ιϛ'. 13.) οὗτος, λέγω, ἔγεινεν ἐπίσκοπος Θηβῶν τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Φλέγων καὶ ὁ Ἀσύγκριτος, κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἐπέστρεψαν πολλοὺς ἀπίστους εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν μὲ διαφόρους δὲ τιμωρίας βασανισθέντες ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας, ἐτελιώθησαν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καὶ οὕτως ἔλαβον παρὰ Κυρίου τὰ οὐράνια ἀγαθὰ τῆς ἀϊδίου μακαριότητος.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΙΤΙΝΕΣ ΔΕΝ ΛΗΣΜΟΝΟΥΝΤΑΙ

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Η ΕΚΒΙΑΣΙΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

Γνωστὸν ποιοῦμεν εἰς ἅπαν τὸ 'Ορθόδοξον Χριστιανικὸν πλήρωμα, ὅτι τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν 24 Μαρτίου (6 'Απριλίου ν.ἡ.) παραμονὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς 'Υπεραγίας Θεοτόκου, πλῆθος Χριστιανῶν ὑπὲρ τὰς 5.000 συνακεντρώθη εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ λιμένος Πειραιῶςἀναμένον τὸ ἐπὶ τούτῳ ναυλωθὲν πλοῖον «Νικόλαος Τόγιας», ἵνα μεταφέρῃ αὐτοὺς εἰς Τῆνον πρὸς προσκύνησιν τῆς ἐκεῖσε θαυματουργοῦ Εἰκόνος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἡ τοιαύτη συγκέντρωσις, ὅμως, δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Μητροπολίτου 'Αθηνῶν, ὅστις μαθὼν τοῦτο ὑπὸ τῶν ὀργάνων του, ἔσπευσε νὰ διαβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοὺς εὐσεβεῖς ὡς ταραχοποιούς. διὰ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐκεῖσε μετάβασίν των. Τυχὼν δὲ τοῦ δι' αὐτὸν ποθουμένου κατώρθωσεν ὅπως ἡ Κυβέρνησις διαβιβάσῃ διαταγὴν εἰς τὸν Λιμενάρχην Πειραιῶς ἵνα δεθῇ καὶ φρουρηθῇ ὑπὸ στρατοῦ ὁ «Νικόλαος Τόγιας» καὶ ἀπαγορευθῇ ὁ ἀπόπλους αὐτοῦ. Τὸ πλῆθος μαθὸν τοῦτο κατελήφθη ὑπὸ ἱερᾶς ὀργῆς καὶ ἤρχισε νὰ καταρᾶται τοὺς ἀσεβεῖς αἰτίους, ἰδίως δὲ τὸν Μητροπολίτην 'Αθηνῶν, τὸν συνεργὸν τῆς ἀπαγορεύσεως· εἶτα ἀνελθόντες εἰς 'Αθήνας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἵνα διαμαρτυρηθῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἀναμένοντες ἔξωθεν τοῦ Βουλευτηρίου τὴν ἀπάντησιν τῶν 'Υπουργῶν ὅπως τοὺς δοθῇ ἡ ἄδεια τῆς μεταβάσεως, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τῆς Πυροσβεστικῆς ἀντλίας, ἥτις κατέβρεξε τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητάς. Ἦτο ὀδυνηρὸν τὸ θέαμα νὰ βλέπῃ τις γυναῖκας μετὰ βρεφῶν εἰς τὰς ἀγκάλας, παῖδας δεκαετεῖς καὶ κατωτέρω, νὰ ἵστανται μετὰ τῶν 'Αγίων Εἰκόνων, λαμπάδων καὶ ταμάτων διὰ τὴν Μεγαλόχαρην, νὰ δέχωνται ἀταράχως τὸ βρέξιμον καὶ νὰ λέγωσιν: Δόξα σοι, Κύριε, ὅτι κατηξίωσας καὶ ἡμᾶς νὰ διωχθῶμεν ἔν τινι μέτρῳ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

'Ο Μητροπολίτης 'Αθηνῶν, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἐχρημάτισε καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ 'Αθηνῶν τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Ιστορίας. 'Αφοῦ ἐχρημάτισε τοιοῦτος, τότε νὰ μᾶς εἴπῃ: 'Ο Χριστός, οἱ 'Απόστολοι, αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ αἱ Τοπικαὶ ἐπέβαλον ποτὲ τὴν βίαν; 'Ο Χριστὸς ἐβίασε τινὰ νὰ τὸν πιστεύσῃ ἢ οἱ 'Απόστολοι οἱ Κήρυκες αὐτοῦ, ἢ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐπέβαλλον εἰς τοὺς αἱρετικοὺς διὰ τῆς βίας τὴν 'Ορθοδοξίαν; Βεβαίως ὄχι. Αὐτὸς ὅμως τὸν Νέρωνα ἢ τὸν Πάπαν μιμεῖται μετερχόμενος τὴν βίαν; Ἆρα εἶναι ὁ ἀδαέστατος τῆς τε 'Ιστορίας καὶ Δογματικῆς, Ἡ δὲ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς πολίτας τὸν σεβασμὸν τοῦ Συντάγματος, διατὶ αὐτὴ ἡ ἰδία καταπατεῖ τὸ Σύνταγμα τῆς 'Ελληνικῆς Δημοκρατίας, ὅπερ εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἄρθρον ὑπεραμύνεται, καὶ μάλιστα διὰ νόμου τοῦ ἀπαραβιάστου τῆς Θρησκευτικῆς συνειδήσεως;

ΑΝΔΡ. ΒΑΠΟΡΙΔΗΣ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

'Εχρησιμοποίησε λοιπὸν τὴν'Επανάστασιν καὶ τὴν'Επαναστατικὴν Κυβέρνησιν ὁΜακαριώτατος'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν διὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν γνώμην ἣν εἶχε περὶ ἀφομοιώσεως τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου καὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὁποίας, ὡς εἴδομεν εἰς τὰ προηγούμενα τόσον ἐβιάζετο δι' οὐδένα ἄλλον λόγον ἢ διὰ νὰ εἶνε ὡς εἶπεν ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Κων)πόλει Συνέδριον—μεγάλη ἡ ἐντύπωσις εἰς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἐκ τῆς ἀβιάστου πρωτοβουλίας τῆς 'Ελληνικῆς 'Εκκλησίας διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς ,Ανατολικῆς καὶ Δυτικῆς 'Εκκλησίας. 'Εν τῷ μέσῳ ἑνὸς ἐπαναστατικοῦ σάλου, ἐξ οὗ ἐχειμάζετο καὶ Ἡ 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος ἐζήτησε ὁ Μαριώτατος μὲ πνευστιῶσαν ταχύτητα νὰ λύσῃ τὸ σοβαρώτερον καὶ ἀκανθωδέστερον 'Εκκλησιαστικὸν ζήτημα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου ἀπῃτεῖτο ὅλη ἡ ἠρεμία τοῦ Κράτους, ἡ ὁμαλότης ἐν τῇ χώρᾳ ἡ ψύχραιμος καὶ ἀνεπηρέαστος συζήτησις τῶν εἰδικῶν καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἐλευθερία γνώμης καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως.

Τί συνέβαινεν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ τόσον σοβαρόν, τόσον ἀνυπέρβλητον ὥστε νὰ θέλῃ ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν νὰ λύσῃ τὸ μέγα αὐτὸ ζήτημα τόσον βιαστικῶς ἐν μέσῳ μιᾶς 'Επαναστατικῆς καταιγίδος ἐν τῇ χώρᾳ; Οὐδὲν ἀπολύτως. 'Ο «φιλαλήθης» ὁ γράψας εἰς τὸ «Σκρίπ» τῆς 1 Μαρτίου περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ σπουδὴν τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος λέγει ὅτι »ἐπηκολούθησεν ἀπερίγραπτος σύγχυσις» ἐκ τῆς ὑπάρξεως δύο ἡμερολογίων. Καὶ τοῦτο διότι τάχα ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐχωρίσθη ἀπὸ τὴν 'Εθνικὴν ἑορτὴν καὶ ἡ Πρωτοχρονιὰ προηγήθη τῆς ἑορτῆς τῶν Χριτουγέννων κλπ.

Ἦσαν οὗτοι τόσον σοβαροὶ λόγοι ὥστε νὰ διακινδυνεύσῃ ἡ 'Εκκλησία νὰ χωρισθῇ εἰς δύο στρατόπεδα, νὰ διασπασθῇ ἡ ἑνότης αὐτῆς, νὰ ἀπειλῆται σχίσμα καὶ νὰ σκανδαλίζεται ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις τοῦ Λαοῦ ὅτι μετὰ 20 αἰῶνας «'Εφραγγεύσαμεν» τὴν 'Εκκλησίαν μας ἀφομοιωθέντες πρὸς τοὺς Δυτικούς;

Ἢ μήπως δὲν ἐγνώριζεν ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν ὅτι αἱ περισσότεραι ὀρθόδοξοι 'Εκκλησίαι δὲν ἐδέχοντο τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου ἡμερολογίου (Γρηγοριανοῦ) εἰς τὴν 'Εκκλησίαν; Καὶ ἀφοῦ ἀναμφισβητήτως ἐγνώριζε τοῦτο, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου πάντως θὰ διεσπᾶτο ἡ μέχρι σήμερον τελεία ἑνότης τῆς «ΜΙΑΣ, 'Αγίας Καθολικῆς καὶ 'Αποστολικῆς 'Εκκλησίας» διὰ τί ἐπτεργεν εἰς μόνην τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου; Καὶ διὰ τί καὶ τούτου ἀκόμη διστάζοντος νὰ ἀποφασίσῃ μόνος, ἐπίεζεν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ τηλεγραφημάτων νὰ ἀποφαίσῃ διότι τάχα τὸ ζήτημα ἦτο ἐπεῖγον! Δὲν ἐγνώριζε δὲ ἐπίσης τὴν θέσιν εἰς ἣν εὑρίσκετο τότε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκ τῆς διώξεως τοῦ Κεμάλ: Ἦτο πλέον εἰς θέσιν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὥστε μετὰ κύρους νὰ λύσῃ ζήτημα τόσον σοβαρὸν μονομερῶς, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων; Καὶ ἐπετρέπετο νὰ ἐκλέξῃ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος διὰ νὰ ἐξαρτήσῃ ἐκ τοῦ χειμαζομένου Οἰκομενικοῦ Πατριαρχείου μονομερῶς τοιοῦτον ζήτημα;

'Ιδοὺ διατι εἶνε μεγάλη καὶ βαρυτάτη ἡ εὐθύνη τοῦ 'Αρχηγοῦ τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΟΔΙΚΟΝ

"Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ,,

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ	ΔΡΑΧ.	100
» ΕΞΑΜΗΝΟΣ	»	50
» ΤΡΙΜΗΝΟΣ	»	25

Τιμὴ ἑκάστου δραχ. 2